

MÁJ

Karel Hynek Mácha

kompletní kniha (e-book)

Source: Literární doup [\[http://ld.johannesville.net\]](http://ld.johannesville.net)

Book URL: <http://ld.johannesville.net/macha-02-maj>

Downloaded: November 30, 2010, 3:13 pm

- 1 -

1

Byl pozdní ve er - první máj -
ve erní máj - byl lásky as.
Hrdli in
zval ku lásce hlas,
kde borový zaván l háj.
O lásce šeptal tichý
mech;
kv toucí strom lhal lásky žel,
svou lásku slavík r ži p l,
r žinu
jevil vonný vzdech.
Jezero hladké v k ovích stinných
zvulo temn tajný
bol,
b eh je objímal kol a kol;
a slunce jasná sv t jiných
bloudila
blankytnými pásky,
planoucí tam co slzy lásky.

I sv ty jich v oblohu skvoucí
co ve chrám v né lásky vzešly;
až se -
milostí k sob vroucí

zm nivše se v jiskry hasnoucí -
bloudící co milenci
sešly.
Ouplné l ny krásná tvá -
tak bled jasná, jasn bledá,
jak
milence milenka hledá -
ve r žovou vzplanula zá ;
na vodách obrazy své
z ela
a sama k sob láskou m ela.
Dál blyštil bledý dvor stín,
jenž k
sob šly vzdy blíž a blíž,
jak v objetí by níž a níž
se vinuly v soumraku
klín,
až posléze šerem v jedno splynou.
S nimi se stromy k strom m vinou.
-

Nejzáze stíní šero hor,
tam b íza k boru, k b íze bor
se kloní. Vlna
za vlnou
potokem sp chá. V e plnou -
v as lásky - láskou každý tvor.

Za r žového ve era
pod dubem sli ná d va sedí,
se skály v b eh
jezera
daleko p es jezero hledí.
To se jí modro k nohoum vine,
dále
zelen zakvítá,
vždy zelen ji prosvítá,
až v dálce v bledé jasno
splyne.
Po širošířé hladin
umdlelý dívka zrak upírá;
po širošířé
hladin
nic mimo promyk hv zd nezírá;
Dív ina krásná, anjel padlý,
co
amarant na jaro svadlý,
v ubledlých lících krásy sp jí.
Hodina jenž jí

všecko vzala,
ta v usta, zraky, elo její
p vabný žal i smutek psala.
-

Tak zašel dnes dvacátý den,
v krajinu tichou krá í sen.
Poslední požár
kvapn hasne,
i nebe, jenž se r žojasné
nad modrými horami míhá.
„On
nejde - již se nevrátí! -
Svedenou žel tu zachvátí!“
Hluboký vzdech
jí adra zdvíhá,
bolestný srdcem bije cit,
a u tajemné vod stonání
mísí
se dívky plá a lkání.
V slzích se zhlíží hv zdný svit,
jenž po lících co
jiskry plynou.
V elé ty jiskry tvá e chladné
co padající hv zdy
hynou;
kam zapadnou, tam kv t uvadne.

Viz, mihla se u skály kraje;
daleko p es ní nahnuté
v týrek bílým šatem
vlaje.
Okno má v dálku napnuté. -
Te slzy rychle utírá,
rukou si zraky
zastírá
upírajíc je v dálné kraje,
kde jezero se v hory kloní,
po
vlnách jiskra jiskru honí,
po vod hv zda s hv zdou hraje.

Jak holoubátko sn hobílé
pod erným mra nem p elétá,
lílie vodní
zakvétá
nad temné modro; tak se íle -
kde jezero se v hory níží -

po
temných vlnách cosi blíží,
rychle se blíží. Malá chvíle,
a již co ápa
vážný let,
ne již holoub i lílie kv t,
bílá se plachta v trem
houpá.
Štíhlé se veslo v modru koupá,
a dlouhé pruhy kolem tvo í.
T m
zlaté r že, jenž p i doubí
tam na horách po nebi ho í,
r žovým zlatem ela
broubí.
„Rychlý to l nek! blíže a blíže!
To on, to on! Ty péra,
kvítí,
klobouk, oko, jenž pod ním svítí,
ten pláš !“ Již l n pod skalou
víže.
Vzh ru po skále lehký krok
uzoučkou stezkou plavce vede.
Dívce se
zardí tvá e bledé
za dub je skryta. - Vst íc mu b ží,
zaplesá - b ží -
dlouhý skok -
již plavci, již na prsou leží -
„Ha! B da mi!“ Vtom l ny
zá
jí známou osvítila tvá ;
hr zou se krev jí v žilách staví.
„Kde
Vilém m j?“
„Viz,“ plavec k ní
tichými slovy šepce praví:
„Tam p i
jezeru vížka ní
nad strom noc; její bílý stín
hluboko stopen v jezera
klín;
však hloub ji ješt u vodu vryt
je z mala okénka lampy svit;
tam
Vilém myšlenkou se baví,
že p íští den jej žití zbaví.
On hanu svou, on

tvoji vinu
se dozvěděl; on sv dce tvého
vražd zavraždil otce
svého.
Msta v patách kráčí jeho inu. -
Hanebná země. - Poklid mu
dán,
až tváří, jenž co rže kv tou,
zbledlé nad kolem obdrží stán,
až
štíhlé oudy v kolo vpletou.
Tak skoná strašný les pán! -
Za hanbu jeho,
za vinu svou
m j hanu sv tu, m j kletbu mou!"

Obrátí se. - Utichl hlas -
Po skále slezl za krátký čas,
přes skále lán
sv j najde.
Ten rychle letí, co ápa let,
menší a menší, až co lílie
kv t
mezi horami po vod zajde.

Tiché jsou vlny, temný vod klín,
vše lazurným se plášt m krylo;
nad
vodou se bílých skví šat stín,
a krajina kolem šepce: „Jarmilo!“
V
hlubinách vody: „Jarmilo! Jarmilo!!“

Je pozdní večer první máj -
ve erní máj - je lásky čas.
Zve k lásky
hrám hrdli in hlas:
„Jarmilo! Jarmilo!! Jarmilo!!!“

Klesla hv zda s nebes výše,
mrtvá hv zda siný svit;
padá v neskon ené
íše
padá v n v v ný byt.
Její plá zní z hrobu všeho,
strašný
jekot, hr zný kvíl.
„Kdy dopadne konce svého?“
Nikdy - nikde - žádný
cíl.
Kol bílé v že v try hrají,
p i níž si vlnky šepotají.
Na bílé zd
st íbrnou zá
rozlila bledá l ny tvá ;
však hluboko u v ži je temno
pouhé;
neb jasna m síce sv tlá moc
uzounkým oknem u sklepení
dlouhé
proletši se zm ní v pološerou noc.
Sloup sloupu kolem rameno si
podává
temnotou no ní. Z venku v tru vání
p elétá zvrážd ných v z co
lkání,
vlasami v zn pohrává.

Ten na kamenný složen st l
hlavu o ruce
opírá;
polou sed a kle e p l
v hloub myšlenek se zabírá.
Po m síce
tvá i jak mra na jdou,
zahalil v ze v n duši svou;
myšlenka myšlenkou
umírá.

„Hluboká noc! ty rouškou svou
te p ikrýváš d dinu mou,
a ona truchlí
pro m ! -
Že truchlí? - pro m ? pouhý sen!
Ta dávno neví o mn .
Sotvaže
zítra jasný den
nad její lesy vstane,
já hanebn jsem odpraven,
a ona -
jak v m j první den -
vesele, jasn vzplane.“

Umlknul; po sklepení jen,
jenž nad sloupy se zdvíhá,
dál, dál se hlas
rozlívá;
až - jakby hr zou p imrazen -
na konci sín dlouhé
usne v
temnot pouhé.

Hluboké ticho té temnosti
zp t vábí asy pominulé,
a v ze ve svých
snách dny mladosti
zas žije dávno uplynulé.
To vzpomn ní mladistvých
let
mladistvé sny vábilo zp t;
a v zn oko slzy lilo,
srdce se v citech
potopilo; -
marná to touha v zašlý sv t.

Kde za jezerem hora horu

v západní stíhá kraje,
tam - zdá se mu - si v
temném boru
posledn dnes co dítka hraje.
Od svého otce v sv t
vyhnán,
v loupežnickém tam roste sboru.
Pozd ji v dce m spolku
zván,
dovede iny neslýchané,
všude jest jméno jeho znané,
každému :
„Strašný les pán!“
Až poslez láska k r ži svadlé
nejvejš roznítí pomstu
jeho,
a poznav sv dce dívky padlé
zavraždí otce neznaneho.
Protož jest
u v zení dán;
a kolem má být odpraven
již zítra strašný les pán,
jak
první z hor vyvstane den.

Te na kamenný složen st l
hlavu o ruce opírá,
polou sed a kle e
p l
v hloub myšlenek se zabírá;
po m síce tvá i jak mra na
jdou,
zahalil v ze v n duši svou,
myšlenka myšlenkou umírá.

„Sok - otec m j! Vrah - jeho syn,
on sv dce dívky mojím! -
Neznámý mn .
- Strašný m j in
pronesl pomstu dvojím.
Pro rukou jeho vyvržen
stal
jsem se hr zou les ?
í vinu p íští pomstím den?
í vinou kletbu
nesu?
Ne vinou svou! - V života sen
byl jsem já snad jen vyváben,

bych
ztrestal jeho vinu?
A jestliže jsem v li svou
nejednal tak, pro smrtí
zlou
asn i v n hynu? -
asn i v n ? - v n - as -"
Hr zou umírá
v zn hlas
obražený od temných st n;
hluboké noci n mý stín
daleké
kobky zajme klín,
a pam v zn nový sen.

„Ach - ona, ona! Anjel m j!
Pro klesla d ív, než jsem ji znal?
Pro
otec m j? - Pro sv dce tv j?
Má kletba -“ Lé hluboký žal
umo í slova.
Kvapn vstal;
nocí in í et z h mot
a z mala okna v zn zrak
zalétá
ven za hluky vod. -
Ouplný m síc p ikryl mrak,
než nade temný horní
stín
vychází hv zdy v noci klín;
i po jezeru hv zdný svit,
co ztracené
sv tlo se míhá.
Zrak v zn tyto jiskry stíhá,
a v srdce bolný vodí
cit.
„Jak krásná noc! Jak krásný sv t!
Jak sv tlo - stín se
st ídá!
Ach - zítra již m j mrtvý hled
nic více neuhlídá!
A jako venku
šedý mrak
dál - dál se rozestírá:
tak - “ Sklesl v ze , sklesl
zrak,
et z in í h mot, a pak
u tichu vše umírá.

Již od hor k horám mraku stín -
ohromna ptáka peru dlouhá -
daleké
noci p ikryl klín,
a šírou dálkou tma je pouhá.
Slyš! za horami sladký
hlas
pronikl nocí temnou,
lesní to trouba v no ní as
uvádí hudbu
jemnou.
Vše uspal tento sladký zvuk,
i no ní dálka d ímá.
V ze
zapomn l vlastních muk,
tak hudba ucho jímá.
„Jak milý život sladký
hlas
v krajinu no ní vdechne;
než zít ejší - ach - mine as,
tu ucho mé
ach nikdy zas
t ch zvuk nedoslechne!“
Zp t sklesne v ze - et z
hluk
kobkou se rozestírá; - -
hluboké ticho. - V hloubi muk
se op t
srdce svírá,
a dálné trouby sladký zvuk
co jemný plá umírá. - -
-
„Budoucí as?! - Zít ejší den?! -
Co p es n j dál, pouhý to sen,
i
spaní je bez sn ní?
Snad spaní je i život ten,
jenž žiji te ; a p íští
den
jen v jiný sen je zm ní?
i po em tady toužil jsem,
a co nem la
šírá zem,
zít ejší den mi zjeví?
Kdo ví? - Ach žádný neví.“ -
A op t ml í. Tichá noc

kol kolem vše p ikrývá.
Zhasla m síce sv tlá
moc,
i hv zdný svit, a kol a kol
je pouhé temno, širý dol
co hrob
daleký zívá.
Umlkl vítr, vody hluk,
usnul i líbý trouby zvuk,
a u
v zení síni dlouhé
je mrtvé ticho, temno pouhé.
„Hluboká noc - temná je
noc! -
Temn jší mn nastává - - -
Pry , myšlenko!!“ - A citu
moc
myšlenku p ekonává.

Hluboké ticho. - Z mokrých st n
kapka za kapkou splyne,
a jejich pádu
dutý hlas
dalekou kobkou rozložen,
jako by no ní m il as,
zní - hyne
- zní a hyne -
zní - hyne - zní a hyne zas.

„Jak dlouhá noc - jak dlouhá noc -
však delší mn nastává. - - -
Pry ,
myšlenko!“ - A hr zy moc
myšlenku p ekonává. -
Hluboké ticho. - Kapky
hlas
svým pádem op t m í as.

„Temn jší noc! - - - Zde v no ní klín
ba l ny zá , ba hv zdný kmit
se
vloudí - - tam - jen pustý stín,
tam žádný - žádný - žádný svit,
pouhá jen
tma p ebývá.
Tam všecko jedno, žádný díl -
vše bez konce - tam není
chvíl,

nemine noc, nevstane den,
tam asu neubývá. -
Tam žádný - žádný
- žádný cíl -
bez konce dál - bez konce jen
se na mne v nost dívá.
Tam
prázdnou pouhé - nade mnou,
a kolem mne i pode mnou
pouhé tam prázdnou zívá.
-
Bez konce ticho - žádný hlas -
bez konce místo - noc - i as - - -
to
smrtný je mysle sen,
to , co se ,nic` nazývá.
A než se p íští skon í
den,
v to pusté nic jsem uveden. - - -"
V ze i hlas omdlívá.

A lehounce si vlnky hrají
jezerní dálkou pode v ží,
s nimi si vlnky
šepotají,
v zn uspávati se zdají,
jenž v hlubokých mrákotách leží.

Strážného vzbudil strašný h mot,
jejž et z iní padání;
se sv tlem
vstoupil. - Lehký chod
nevzbudil v zn z strašných zdání.
Od sloupu k
sloupu lampy svit
dlouhou zalétá sání,
vždy bledší - bledší její
kmit,
až vzadu zmizí její moc,
a pustopustá temná noc
ostatní díl
zastíní.
Le nepohnutý v zn zrak -
jak by jej ještě halil mrak -
zdá
se, že nic nezírá;
a strážce lampy rudá zá
ubledlou mu polila tvá ,

a
tma již prchla írá.
On za kamenný složen st l
hlavu o ruce
opírá,
polou sed a kle e p l
znovu v mdlobách umírá;
a jeví hlasu
šepot mdlý,
že trapný jeho sen i zlý.

„Duch m j - duch m j - a duše má!“
Tak slova mu jednotlivá
ze sev ených
ust plynou.
Než však dostihne ucho hlas,
tu slova strašná ni ím zas
-
jakž byla vyšla - hynou.

P istoupí strážce, a lampy zá
p ed samou v zn vstoupí tvá .
Obli ej
v zn - strašný zjev -
oko spo ívá nehnuté
jak v neskon enost napnuté,
-
po tvá i slzy - pot a krev;
v ustech spí šepot - tichý zp v.

Tu k ust m v zn ucho své
p iklonil strážce bázlivé;
a jak by lehký
v t ík vál,
v ze svou pov st šepce dál.
A strážný vzdy se níž a níž
ku
v zni kloní - blíž a blíž,
až ucho s usty v zn spojí.
ten šepce tíše -
tíš a tíš,
až zmlkne - jak by pevn spal.

Le strážný nepohnut stojí,
po tvá i se mu slzy rojí,
ve srdci jeho
strašný žal. -
Dlouho tak stojí p imrazen,

až sebrav sílu kvapn
vstal,
a rychlým krokem sp chá ven.
On sice - dokud ještě žil -
co
slyšel, nikdy nezjevil,
než navzdy bledé jeho líce
neusmály se nikdy
více.

Za strážným op t temný stín
zahalil dlouhé sín klín;
hlubokou nocí
kapky hlas
svým pádem op t m il as.

A v ze na kamenný st l
složený - kle í - sedí p l.
Obli ej jeho -
strašný zjev -
oko spo ívá nehnuté,
jak v neskon enost napnuté,
po
tvá i slzy - pot - a krev.

A ustavi n kapky hlas
svým pádem dále m í as.
A kapky - vod i v tr
zp v
v z ovi blízký hlásá skon,
jenž myšlenkami omdlívá. -
Z dálky se
sova ozývá,
a nad ním p lnoc bije zvon.

Intermezzo I

P lnoc

(krajina)

V rozlehlých rovinách spí bledé lny svit,
kolem hor temno je, v jezeru
hv zdný kmit,
nad jezerem pahorek stojí.
Na něm se sloup, s tím kolo
zdvihá,
nad tím se bílá lebka míhá,
kol kola duch dav se
rojí;
hr zných to postav sbor se stihá.

Sbor duch

„V ploných ticho je dobách;
sv tylka bloudí po hrobách,
a jejich
modrá mrtvá zá
svítí v dnes poh beného tvá ,
jenž na stráží - co druzí
spí -
o vlastní k ížek op ený
poslední z poh bených zde dlí.
V zenitu
stojí šedý mrak
a na něm m síc složený
v ztrhaný mrtvý strážce zrak,
i

v pootev ené huby
p esk ípené svítí zuby.“

Jeden hlas

„Te pravý as! - p ipravte stán -
neb zítra strašný les pán
mezi nás
bude uveden.“

Sbor duch

(sundáváje lebku)

„Z mrtvého kraje vystup ven,
nabudiž život - p ijmi hlas,
bu mezi námi
- vítej nám.
Dlouho jsi tady bydlil sám,
jiný tvé místo zajme zas.“

Lebka

(mezi nimi kolem se to íc)

„Jaké to oud toužení,
chtí op t býti jedno jen.
Jaké to strašné
hemžení,
m j nový sen. - M j nový sen! -“

Jeden hlas

„P ipraven jesti jeho stán.
Až zítra p lnoc nastane,
vichr nás op t
p ivane.
Pak mu bu slavný poh eb dán.“

Sbor duch

„P ipraven jesti jeho stán.
Až zítra p lnoc nastane,
vichr nás op t
p ivane.
Pak mu bu slavný poh eb dán.“

Jeden hlas

„Rozlehlým polem le m j hlas;
poh eb v p lno ní bude as!
Co k poh bu
dá, každý mi zjev!“

ekan s kolem

„Mrtvému rakví budu já.“

Žáby z bažiny

„My odbudem poh ební zp v.“

Vichr po jezeru

„Poh ební hudbu vichr má.“

M síc v zenitu

„Já bílý p íkrov tomu dám.“

Mlha po horách

„Já truchloroušky obstarám.“

Noc

„Já erná roucha doru ím.“

Hory v kolo krajiny

„Roucha i roušky dejte nám.“

Padající rosa

„A já vám slzy zap j ím.“

Suchopar

„Pak já rozduji vonný dým.“

Zapadající mra no

„Já rakev dešt m pokropím.“

Padající kv t

„Já k tomu v nce uviji.“

Lehké v try

„My na rakev je donesem.“

Svatojánské mušky

„My drobné svíce ponese.“

Bou e z hluboka

„Já zvon dutý vzbudím hlas.“

Krtek pod zemí

„Já zatím hrob mu vyryji.“

as

„Náhrobkem já ho p ikryji.“

P es m síc letící hejno no ního ptactva

„My na poh ební p ijdem kvas.“

Jeden hlas

„Slavný mu poh eb p ipraven.
Úbledlý m síc umírá,
Jit ena brány
otvírá,
již je den, již je den!“

Sbor duch

„Již je den, již je den!“

(zmizí)

Nad temné hory r žný den
vyvstav májový budí dol,
nad lesy ješt kol a
kol -
lehká co mlha - bloudí sen.
Modravé páry z les temných
v r žové
nebe vstoupají,
i nad jezerem barev jemných
modré se mlhy houpají;
a v
b ehu jeho - v stínu hory -
i širým dolem - dál a dál -
za lesy - všude
bílý dvory
se skv jí; až - co mocný král,
ohromný jako noci stín
v
r žový strm nebes klín -
nejzáz vrch nejvyšší stál.

Ledvaže však modré temeno hor
brunatné slunce rud zasvitnulo,
tu náhle
ze sna všecko procitnulo,
a vesel plesá vešken živý tvor.
V jezeru zeleném
bílý je pták sbor,

a lehkých l nk b h i rychlé veslování
modravé stíny
vln v rudé pruhy rozhání.
Na b ehu jezera borový šumí háj,
z n j drozd
slavný žalm i jiných pták zp v
mísí se u hlasy dolem bloudících
d v;
veškeren živý tvor mladistvý slaví máj.
A v tru ranního - co zp vu -
líbé vání
tam v dolu zeleném roznáší bílý kv t,
tam ídí nad lesy divokých
husí let,
tam zase po horách mladistvé stromky sklání. -
Le výjev jediný
tu krásu jitra zkalí.
Kde v širé jezero uzounký ostrov sahá,
z n jž m sta
malého i bílé v že stín
hluboko stopený v zelený vody klín,
náramný k ik
a h mot mladým se jítrem vzmahá,
a valný zástup se z bran mala m sta
valí.
Zdaleka sp chá lid - vzdy v tší zástup ten -
vzdy v tší - v tší jest
- vzdy roste tento pluk;
nesmírné množství již. - Vzdy v tší jeho
hluk.
Neš astný zlo inec má býti vyveden.

Te z mala m sta bran vojenský pluk vychází,
povolným krokem on zlo ince
doprovází,
jenž v st edu jeho jde jak jindy ozdoben.
Utichl množství hluk
- le znovu po ne zas,
a mnohý v hluku tom vynikne silný hlas:
„To on, to
on! Ty péra, kvítí,
klobouk, oko, jenž pod ním svítí!
Ten jeho pláš , to
on, to on! To strašný les pán!“
Tak lidem ode všech voláno bylo strán;
a
v tší vzdy byl hluk - zbou ených jako vod -
ím blíže zlo ince zdlouhavý vedl

chod.

Kolem n j zástup jde - co nebem erný mrak,
z n ho - co blesku svit
- v slunci se leskne zbra .

Voln jde neš astný - up ený v zemi zrak.

Z

m ste ka zvonku hlas. Množství se modlí za .

Na b eh u jezera malý pahorek stojí,
na n m se dlouhý k l, na k lu kolo
zdvihá.

Blíž strmí kolmý vrch, na vrchu vrchol dvojí,
na vyšším vrcholi
bílá se kaple míhá.

U volném pr vo du ku kapli p išel sbor;
všickni te

ustoupí - zlo inec stojí sám.

Posledn vyveden v p írody slavný chrám,
by

ješt popat il do l na temných hor,
kde druhdy veselý d tinství trávil
v k;

by ješt jedenkrát v r žový nebe klín
na horu vyveden, p ed bílé
kaple stín,

nebe i sv t všech pánovi sv j vzdal vd k.

Umlknul vešken

hluk, nehnutý stojí lid,

a srdce každého zajímá vážný cit.

V soucitu s

neš astným v hlubokém smutku plál
slzící lidu zrak obrácen v hory výš,
kde

yní zlo inec, v p írody pat e íš,
p ed Bohem poko en v modlitb tiché
stál.

Vyšlého slunce rudá zá

zlo ince bledou barví tvá ,

a slzy s oka

stírá,

jenž smutn v dálku zírá.

Hluboko pod ním krásný dol,

temné jej

hory broubí kol,

les v nec objímá.

Jasně jezero d ímá

u st edu

kv toucího dolu.
Nejblíž se modro k b eh u vine,
dále zelen
zakvítá,
vzdy zelen ji prosvítá
až posléz v bledé jasno splyne.
Bílé

dvory u velkém kolu
sem tam jezera broubí b eh.
V jezeru bílých pták
sbor,
a malých l nk rychlý b h,
až kde jezero v temno hor
v modré se
dálce níží.

Lo ky i bílé v b eh u dvory -
v ž - m sto - bílých pták rod
-

pahorky v kolo - temné hory -
vše stopeno v l no vod,
jak v zrcadle
se zhlíží.

Tam v modré dálce skály lom
kv toucí b eh jezera tíží,
na

skále rozlehlý je strom -
starý to dub - tam - onen as,
kde k lásce zval
hrdli in hlas,
nikdy se nep iblíží. -

Nejblíže pahorek se zdvíhá,
na

n m se k l a kolo míhá.

Po ho e - na níž stojí - háj
mladistvý hu í -
smutný stesk -
nad širým dolem slunce lesk,
a ranní rosa - jit ní máj.

To vše zlo inec ještě jednou z el,
to vše, jež nyní opustiti m l,
a

hluboký srdce mu žel uchvátí;
hluboce vzdechne - slza slzu stíhá -
ješt
jednou - posledn - vše probíhá,
pak slzavý v nebe sv j zrak obrátí.
Po

modrém blankytu b lavé páry hynou,
lehounký v t ík s nimi hraje;
a vysoko
- v daleké kraje
bílě oblá ky dálným nebem plynou,
a smutný v ze takto
mluví k nim:
„Vy, jenž dalekosáhlým b hem svým,
co ramenem tajemným zemi
objímáte,
vy hv zdy rozplynulé, stíny modra nebe,
vy truchlenci, jenž
rozsmutnivše sebe,
v tiché se slzy celí rozplýváte,
vás já jsem posly
volil mezi všemi.
Kudy plynete u dlouhém dálném b hu,
i tam, kde svého
naleznete b eh,
tam na své pouti pozdravujte zemi.
Ach zemi krásnou, zemi
milovanou,
kolébku mou i hrob m j, matku mou,
vlas jedinou i v d dictví
mi danou,
šírou tu zemi, zemi jedinou! -
A až b h váš onu skálu
uhlídá,
kde v b eh jezera - tam dívku uplakanou -“
Umlkl již, slza s
slzou se st ídá.
Te s výše hory s v zn m krá í pluk
širokou stezkou v
st edu mlada borku,
doleji - dole - již jsou na pahorku -
a znovu ztichl
šíra množství hluk.

P ichystán již popravce s me em stojí,
jedenkrát ještě v ze zdvihl
zrak,
pohlédl v kolím - povzdechl - pak
spustiv je zas - k blízké se smrti
stojí.
Obnažil v ze krk, obnažil ádra bílé,
poklekl k zemi, kat
odstoupí, strašné chvíle -
pak blyskne me , kat rychlý stoupne krok,

v
kolo tne me , zlo inci blyskne v týle,
upadla hlava - skok i - ještě jeden
skok -
i t lo ostatní ku zemi te se skloní.
Ach v zemi krásnou, zemi
milovanou,
v kolébku svou i hrob sv j, matku svou,
v vlas jedinou i v
d dictví mu danou,
v šírou tu zemi, zemi jedinou,
v matku svou, v matku
svou, krev syna te e po ní.

Po oudu lámán oud, až celé v zn t lo
u kolo vpleteno nad k lem v kole
pn lo,
i hlava nad kolem sv j obdržela stán;
tak skon il života dny
strašný les pán;
na mrtvé tvá i mu poslední d ímá sen.
Na n j se dívajíc
- po celý dlouhý den
nesmírné množství v kol mala pahorku stálo;
teprv až
k západu schýlivši slunce b h
veselo v mrtvý zrak s até hlavy se
smálo,
utichl jezera širý - ve erní b eh.

Nad dálkou temných hor poslední požár plál;
v hluboké ticho to m síce
vzešla zá ,
st íb ící hlavy té ubledlou mrtvou tvá
i tichý pahorek, jenž
v b eh u vody stál.
M sta jsou vzdálená co bílý v modru mrak,
p es n v
kraj daleký nesl se mrtvý zrak,
v kraj, kde co dít on - Ó krásný - krásný
v k!
Daleko zanesl v k onen as vztek,
daleko jeho sen, umrlý jeho
stín,
obraz co bílých m st u vody stopen klín,
tak jako zem elých
myšlenka poslední,
tak jako jméno jich, pradávných boj hluk,

dávná
severní zá , vyhaslé sv tlo s ní,
zbort né harfy tón, ztrhané str ny
zvuk,
zašlého v ku d j, um elé hv zdy svit,
zašlé bludice pou , mrtvé
milénky cit,
zapomenutý hrob, v nosti skleslý byt
vyhasla ohn kou ,
slitého zvonu hlas,
to jesti zem elých krásný d tinský as.

Je pozdní ve er - druhý máj -
ve erní máj - je lásky as,
hrdli in zve
ku lásce hlas:
„Viléme! Viléme!! Viléme!!!“

- 5 -

Intermezzo II

Stojí hory proti sob ,
z jedné k druhé mrak p epnutý

je, co temný strop
klenutý,
jednu k druhé pevn víže.
Ouvalem tím v pozdní dob
ticho,
temno jako v hrob .
Za horami, kde pod mrakem
ve vzdálí se rozestupují
-
v temné dálce, n co blíže
než hory se sestupují,
takže siným pod
oblakem
skály ouzkou bránu tvo í.
Za tou v dálce pode mrakem
temnorudý
požár ho í,
dlouhý pruh v plamenné zá i
západní rozvinut stranou,
po
jehožto rudé tvá i
no ní ptactvo kola vedší,
jako by plamennou
branou
nyní v dálku zalétalo.
Hasnul požár - bledší - bledší,
až se
šírošíré nebe
no ní rosou rozplakalo,
rozesmutnivši zem i sebe.

V hlubokém ouvalu klínu,
ve stov kých dub stínu,
sbor u velkém kole
sedí.
Zahalení v plášť bílé
jsou to druzi no ní chvíle.
Každý p ed se
v zemi hledí
beze slova, bez pohnutí,
jak by kvapnou hr zou jmutí
v
sochy byli prom n ní.
Ve erních co krajin p ní.
tichý šepot - tiché lkání
-
nepohnutým kolem plynul,
tichý šepot bez p estání:

„V dce zhynul! -
v dce zhynul!“ -

V kotou i jak vítr sku í,
nepohnutým kolem zvu í:
„V dce zhynul! -
v dce zhynul!“ -

Jako list šepotání
pode skálou p i ozv n ,
zn lo kolem bez
p estání,
jednozvu n , neprom nn :
„V dce zhynul! - v dce zhynul!“ -

Zachv ly se lesy dalné,
ozvaly se ná ky valné:
„Pán náš zhynul! -
zhynul!! - zhynul!!!“

- 6 -

4

Krásný máj uplynul, pohynul jarní květ,
a léto vzplanulo; - pak letní
přešel čas,
podzim i zima též - i jaro vzešlo zas;
až mnohá léta již
přenesl čas let.

Byl asi sedmý rok, poslední v roce den;
hluboká na něj noc. - Splynoucí
nový rok
práv se poímal. V okolí pevný sen,
jen blíže jezera slyšeti
kon krok.
Mého to kon krok. - K mstu jsem nocí jel;
a přešel k pahorku,
na němž byl tichý stán
dávno již obdržel přestrašný les pán,
po prvé
Viléma bledou jsem lebku zel.
Plynou krajinou, kam oko jen dosáhlo,
po
dole, po horách, lesy, jezerem, polem,
co píkrov daleký snhu se bhlmo
táhlo,
co píkrov rozstěný - nad lebkou i nad kolem.
V hlubokých
mrákotách bledý se mšíc ploužil,
asem znel sovy plá, ba vtru smutné
chví,
a v trem na kole kostlivce rachocení,
že strach i adra má i mého
kon oužil.
A tam, kde msta stín, v cvál poletl jsem s konem,
i po
kostlivci jsem hned druhý den se tázal:
starý mi hospodský ku pahorku
ukázal,
a - již jsem díve psal - smutnou dal zprávu o něm.

Pak optžití b h v šírým vedl svět,
mnohým bouřný vír v hluboký
smutek zchvátil;
le smutná zpráva ta vždy vábila mžpět,
až s mladým
jarem jsem ku pahorku se vrátil.
S západem slunce jsem tam na pahorku
sedl,
nade mnou kolo - kl - kostlivec - lebka bledá;

smutným jsem okem v
dál krajiny jarní hledl,
až tam, kde po horách mlha plynula šedá.

Byl op t ve er - první máj -
ve erní máj - byl lásky as;
hrdli in
zval ku lásce hlas,
kde borový zaván l háj.
O lásce šeptal tichý
mech,
kv toucí strom lhal lásky žel,
svou lásku slavík r ži p l,
r žinu
jevil vonný vzdech.
Jezero hladké v k ovích stinných
zvulo temn tajný
bol,
beh je objímal kol a kol,
co sestru brat ve hrách d tinných.

A
kolem lebky pozdní zá
se vložila, co v nec z r ží;
kostlivou, bílou barví
tvá
i s pod bradu svislou jí k ží.
Vítr si dutou lebkou hrál,
jak by
se mrtvý z hloubi smál.
Sem tam poléтал dlouhý vlas,
jejž bílé lebce
nechal as,
a rosné kapky zpod se rd ly
jako by lebky zraky
duté,
ve erní krásou máje hnuté,
se v žaluplných slzách skv ly.

Tak sed l jsem, až vzešlá l ny zá
i mou i lebky té bledší inila
tvá ,
a - jako p íkrovu - blost její rozsáhlá
po dole - po lesích - po
horách v dál se táhla.
asem se z daleka žežhul ino volání
ješt v dol
rozléhá, asem již sova st n ;
z v kolních dvor zní ps výtí i št kání.

V

kol suchoparem je ko ení líbá v n ,
pahorkem panny jsou slzi ky
zkvétající.
Tajemné sv tlo je v jezera dálném l n ;
a mušky svítivé - co
hv zdy létající -
kol kola blysknavé u h e si kola vedou.
 asem si n která
zasedši v lebku bledou,
vbrzku zas odletí co slza padající.

I v smutném zraku mém dv v elé slzy stály,
co jiskry v jezeru, po mé si
tvá i hrály;
neb m j též krásný v k, d tinství mého v k
daleko odnesl
divoký asu vztek.
Daleko jeho sen, umrlý jako stín,
obraz co bílých m st
u vody stopen klín,
tak jako zem elých myšlenka poslední,
tak jako jméno
jich, pradávných boj hluk,
dávná severní zá , vyhaslé sv tlo s
ní,
zbort né harfy tón, ztrhané str ny zvuk,
zašlého v ku d j, um elé
hv zdy svit,
zašlé bludice pou , mrtvé milenky cit,
zapomenutý hrob,
v nosti skleslý byt,
vyhasla ohn kou , slitého zvonu hlas,
mrtvé labut
zp v, ztracený lidstva ráj,
to d tinský m j v k
Nyn jší ale
 as
jinošství mého - je, co tato báse , máj.
Ve erní jako máj ve l n
pustých skal;
na tvá i lehký smích, hluboký v srdci žal.

Vidíš-li poutníka, an dlouhou lu inou
sp chá ku cíli, než ervánky
pohynou?
Tohoto poutníka již zrak neuz í tv j,
jak zajde za onou v obzoru

skalinou,
nikdy - ach nikdy! To budoucí život m j.
Kdo srdci takému ut chy
jaké dá?
Bez konce láska je! - Zklamána láska má!

Je pozdní ve er - první máj -
ve erní máj - je lásky as;
hrdli in zve
ku lásce hlas:
„Hynku! Viléme!! Jarmilo!!!“